

De Vlaamse Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
De Vlaamse Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Vlaams Actieplan Jeugddelinquentie

Samenvatting

Met de zesde Staatshervorming werd de aanpak van jeugddelinquentie quasi volledig overgeheveld naar de gemeenschappen. Vlaanderen vernieuwde in 2019 het jeugddelinquentierecht, nam in tussentijd verschillende nieuwe initiatieven en lanceert in het kader van dit actieplan ook talrijke nieuwe acties. Evoluties in het fenomeen jeugddelinquentie moeten we nauw opvolgen, vandaar dat we ook belang hechten aan een cijfermatige kadering van jeugddelinquentie in Vlaanderen.

Jeugddelinquentie en de evoluties vragen ook een geïntegreerd beleid, over de verschillende beleidsniveaus heen, over politie, justitie, hulpverlening tot de uitvoering van de reacties. Een geïntegreerde aanpak die actueel, innoverend en wendbaar is en blijft. We houden met dit actieplan dus ook de vinger aan de pols houden voor nieuwe evoluties, tendensen en nieuwe uitdagingen en maken werk van een overkoepelende, integrale benadering. Want veiligheidsvraagstukken staan bijna nooit op zichzelf. Preventief inzetten op het voorkomen van jeugddelinquentie en een omvattende aanpak van jeugddelinquentie vraagt om een daadkrachtig en breed gedragen transversaal beleid. Jeugddelinquentie hangt samen met andere zorgen en vraagstukken, en zijn onderdeel van een bredere maatschappelijke situatie.

Als antwoord hierop stellen we dit eerste Vlaams Actieplan Jeugddelinquentie voor, als een horizontaal plan over de beleidsdomeinen heen waar verschillende ministers de krachten bundelen onder coördinatie van Vlaams minister van Justitie en Handhaving Zuhail Demir en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Hilde Crevits.

1. SITUERING

De zesde staatshervorming met het institutioneel akkoord van 11 oktober 2011 gaf de gemeenschappen de bevoegdheid een eigen systeem van aanpak van jeugddelinquentie te

ontwikkelen. In Vlaanderen heeft dat geleid tot het jeugddelinquentiedecreet van 15 februari 2019. De voorbije jaren is sterk ingezet op een gefaseerde en gedragen uitrol van het decreet en dit in functie van het creëren van de nodige randvoorwaarden. Het decreet is gefaseerd in werking getreden: één deel trad in werking op 1 september 2019; het andere deel, met betrekking tot de vernieuwde werking van de gemeenschapsinstellingen, is op 1 maart 2023 in werking getreden. Het decreet biedt reeds een ruim arsenaal aan mogelijkheden, zowel op niveau van openbaar ministerie als rechterlijke macht. Het decreet voorziet dat er verder werk gemaakt wordt van een regeling rond terbeschikkingstelling. En gebaseerd op wat er op het terrein wordt waargenomen, willen we nog enkele zaken aanscherpen en enkele lacunes wegwerken, rekening houdend met de stijgende complexiteit binnen jeugddelinquentie alsook de verharding van bepaalde vormen van criminaliteit bij jongeren.

Het is van groot belang binnen een succesvolle aanpak van jeugddelinquentie dat er samengewerkt wordt en actie ondernomen worden op alle domeinen. Dit blijkt ook uit het recente 'Jeugdcriminaliteit: lessen uit de praktijk' van het Nederlands Jeugdinstituut waarbij jeugdcriminaliteit als veiligheids- en pedagogisch vraagstuk wordt bekeken met noodzaak tot gezamenlijke gerichte acties op het terrein vanuit alle betrokken vakgebieden. Op basis van recente ontwikkelingen binnen jeugddelinquentie in Vlaanderen is het dan ook belangrijk om horizontale acties en maatregelen binnen de Vlaamse Regering te formuleren.

Het actieplan bevat inleidend een cijfermatige duiding van het fenomeen jeugddelinquentie wat van belang is om jeugddelinquentie te kaderen, tendensen en evoluties nauw op te volgen.

De acties en maatregelen situeren op de volgende 4 niveaus, krachtlijnen:

(1) Preventie

Natuurlijk is voor jeugddelinquentie preventie van groot belang, want crimineel gedrag ontstaat niet plots. Er is vaak een lange aanloop, met een complexiteit van contextuele factoren, met zorgen over veiligheid en mogelijkheden, thuis, op school, op straat of elders, waarin op cruciale momenten de kans om hierop in te werken niet (konden) of onvoldoende werd genomen, hetzij door de ouders, hetzij door andere actoren. Preventie bevat maatregelen zowel op het vlak van concrete initiatieven die gericht, snel en vroegtijdig aan de slag gaan om jeugddelinquentie en/of escalatie te voorkomen, als op het vlak van sensibilisering rond nieuwe evoluties zoals bijv. wapengebruik, de impact van sociale media, ... We clusteren deze acties beleidsdomeinoverschrijdend met linken naar de bevoegdheden van de collega-ministers.

(2) Opsporing en vervolging

Daarnaast moet er in geval van strafrechtelijke feiten kordaat en kort-op-de bal opgetreden worden. De reacties op jeugddelinquentie clusteren we in een tweede luik waarbij we aandacht hebben voor nieuwe evoluties bijv. inzake lokale samenwerking, innovatieve reactiewijzen, ... We brengen hieronder ook een aantal initiatieven die dit regelgevend verder mogelijk maken.

(3) Ouderlijke verantwoordelijkheid

Voor jongeren is de context waar ze opgroeien van groot belang, aangezien de ouders in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor hun kinderen. We willen ouders en de context van jongeren dan ook verder actief betrekken in onze aanpak van jeugddelinquentie. Die ouderlijke betrokkenheid is cruciaal in een duurzame en succesvolle benadering van jeugddelinquentie. Dat

is ook een belangrijk uitgangspunt in het decreet. We formuleren hier de acties en maatregelen die hier versterkend op inwerken.

(4) Informatie-uitwisseling

Jeugddelinquentie is een fenomeen waar zoals reeds aangehaald heel wat actoren bij betrokken zijn. Geïntegreerd samenwerken betekent hier dus ook inzetten op snelle en correcte informatie-uitwisseling en informatie-doorstroming tussen de betrokken actoren.

Daarnaast bundelden we nog een aantal aanbevelingen naar het federale niveau, die we willen voorleggen op het Overlegcomité. Want hoewel Vlaanderen ondertussen wel volledig bevoegd is voor de aanpak van jeugddelinquentie, is er voor de organisatie en procedures van de rechtbanken toch nog steeds samenwerking nodig met het federale niveau en spelen ook andere beleidsdomeinen een belangrijke rol om een coherent beleid mogelijk te maken. Daarom blijft het belangrijk om afstemming te zoeken met de federale actoren teneinde een coherent beleid rond jeugddelinquentie te kunnen voeren.

Het integrale actieplan gaat als bijlage en beschrijft 25 Vlaamse acties en maatregelen, met telkens de verantwoordelijkheden en de betrokken Vlaamse ministers.

2. BESLISSING VAN DE VLAAMSE REGERING

De Vlaamse Regering neemt kennis van het eerste Vlaams Actieplan Jeugddelinquentie onder coördinatie van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage: Vlaams Actieplan Jeugddelinquentie